

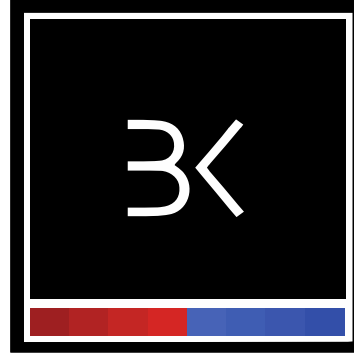
Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

24 Aralık / 2021

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Yegane Belirliliğin Belirsizliğin daha da Artacak Olduğu Sene!

- Bu hafta, kur korumalı TL mevduat enstrümanının gerçek kişilerin hizmetine sunulduğu ve sonuç olarak TL'nin yeniden değer kazandığı tarihe geçecek türden bir iç gündemimiz oldu.

- Bu finansal enstrümana değineceğiz elbette ancak öncesinde adet olduğu üzere 2021 yılının son haftasına girerken, küresel olarak 2022 yılının önemli parametrelerini anlatarak başlayalım;

Yegane Belirliliğin Belirsizliğin daha da Artacak Olduğu Sene!

- ❑ 2020-21 yılları nasıl ki tüm dünyada ekonomik öngörülerini yerle bir etti ise 2022'nin de bu yıllardan küresel dinamikler açısından çok da belirlilik ilkesine göre işleyen bir yıl olacağı düşünülüyor.
- ❑ Dünyada gelişmiş ülkelerin dağıttığı paralar ve yükselen finans ekonomisi ile tedarik zincirindeki daralmanın körüklediği enflasyon 30-50 yıl öncesi seviyelerine yükselmiş oldu.
- ❑ 2022 ise enflasyon baskılarından dönüş yine parasal politikalarla yani sıkılaştırma ile olacaktır.
- ❑ FED'in 2022 ilk çeyreğinden itibaren faiz artışlarına başlaması öngörülmekte olup, bu durum gelişen ülkeler tarafından ülke paralarının dolar karşısında değer kaybetme riskini de beraberinde getirecektir.
- ❑ Küresel parasal sıkılaştırma, son iki yılda ralli yapan finans piyasalarından (borsa, kripto gibi) gelişmiş ülke para piyasalarına doğru bir eğilimi de beraberinde getirebilir. *Ancak bu olasılık, Omicron varyantı, ya da farklı virüs varyantları, jeopolitik riskler ve bu iki değişkenin yaratacağı durgunluk yani resesyon riski ile güçlenir ise işler tersine de evrilebilir.*
- ❑ Özetle piyasalarda yegane belirlilik, belirsizliğin daha da güçlü olacağı yönündedir.

Batı ile Rusya arasında Ukrayna ve Belarus gerilimi

- ❑ Ukrayna'nın doğusunda başlayan silahlı çatışmalardan sonra Rusya'nın Kırım'ı ilhak etmesi ile zirveye çıkan gerilim de bölgede yayılıyor. Ukrayna'yı işgal planı çerçevesinde sınırlara askeri yığınak yapmakla suçlanan Rusya, bu iddiaları reddediyor.
- ❑ Ancak Moskova da Batılı ülkeleri Ukrayna'nın NATO üyeliği konusunda uyarıyor. Kremlin, Ukrayna'nın olası NATO üyeliğine sert tepki gösterirken bu ülkeye yapılan silah ve askeri sevkiyat konusunda da Batılı ülkeleri hedef alıyor.
- ❑ Bölgede Ukrayna gerilimi yıllardır devam ederken, Belarus Batılı ülkelerle Rusya arasında ikinci bir cephe oldu. AB ve ABD, Belarus'ta yapılan seçimin ardından başlayan protestolara müdahale nedeniyle Minsk yönetimine sert yaptırım kararları aldı.
- ❑ Moskova ile sorunlar yaşayan Minsk yönetimi uygulanan yaptırımlar sonrası Rusya'nın desteğini alarak Batılı ülkelere cevap verdi. Irak ve Suriye gibi Orta Doğu ülkelerinden Belarus'a gelen göçmenler Polonya sınırına yığıldı.
- ❑ Minsk yönetimi AB'nin uyguladığı yaptırımlara göçmen kartıyla cevap verdi. Göçmenlerin bir kısmı ülkelere geri gönderildi ancak, **Batılı ülkelerle Rusya'nın Ukrayna ve Belarus üzerinden hesaplaşmasının gelecek yıl da sürme olasılığı devam ediyor.**

Doğu Asya'da savaş gerginliği: Çin, Tayvan ve ABD

- ❑ Tayvan'ı kendi toprağı olarak gören Çin yönetimi, ada yönetimini bağımsızlık ilan etmesi durumunda savaşla tehdit ediyor.
- ❑ Pekin yönetimine ait savaş uçakları Tayvan hava sahasını sıklıkla ihlal ederken, ABD yönetimi de bölgeye askeri gemiler göndererek Pekin'e mesaj veriyor.
- ❑ Çin'de Mao Zedong'un 1949 yılında iktidara gelmesiyle sonuçlanan iç savaşta komünistlere yenilen milliyetçiler Tayvan adasına kaçmıştı. Her ne kadar iki taraf arasında iş, kültürel ve kişisel açılardan yakın ilişkiler bulunsa da demokratik özelliğini vurgulayan Tayvan "Tek Çin" altında Pekin tarafından yönetilmeye sıcak bakmıyor.
- ❑ Tayvan Savunma Bakanı, Çin'le yaşanan gerilimin son 40 yılın zirvesine çıktığını ve Pekin'in adayı birkaç yıl içerisinde işgal edebileceğini öne sürdü.
- ❑ ABD ise bölgede bir taraftan askeri varlık göstererek Pekin'e mesaj verirken, bir taraftan da diplomatik temaslarını sürdürüyor. ABD Başkanı Joe Biden, Çin Devlet Başkanı ři Jinping ile görüştüğünü ve Tayvan Antlaşması'na bağlı kalacakları üzerinde mutabık olduklarını söyledi.
- ❑ Bu bölgedeki gerilimin de yeni yılda sürmesi bekleniyor. Tayvan aynı zamanda çip yani yarı iletken üretiminin de önemli bölümünü elinde tutmakta.

İklim değişikliği

- ❑ İklim değişikliği dünya genelinde yaşamı zorlaştırmaya devam ediyor. Bu yıl şiddetli yağışlar Çin'i ve Batı Avrupa'yı sular altında bırakarak yüzlerce insanın ölümüne sebep oldu.
- ❑ Dünya şimdiden, sanayi öncesi seviyelere göre yaklaşık 1,1 derece daha sıcak. Son kırk yılın her bir 10 yılı, 1850'den bu yana herhangi bir 10 yıldan daha sıcak geçti.
- ❑ Almanya İklim Hizmet Merkezi'nden (GERICS) klimatolog Daniela Jacob, "Sadece birkaç on yılda böyle bir küresel ısınmayı hiç yaşamadık. Yarım derece bile, çok daha zor hava koşulları anlamına geliyor ve bunlar daha sık, daha yoğun olabiliyor ve zamanla uzayabiliyor."
- ❑ Küresel ısınmanın 1,5 santigrat derece ile sınırlanabilmesi için uluslararası anlaşmalar ve çalışmalar yapıldı. Sıcaklık artışını 2 derece ile sınırlandırmayı hedefleyen Paris İklim Anlaşması birçok ülke tarafından onaylandı.
- ❑ Birleşmiş Milletler İklim Zirvesi COP26 düzenlendi, bilim insanları ile dünya liderleri, küresel ısınmayı 1,5 santigrat derece ile sınırlama gereğini defalarca vurguladı.
- ❑ Küresel ısınmanın sınırlandırılması ve salınan gazların azaltılması için çabalar sürse de çoğu yönetim verdikleri taahhütleri yerine getirmiyor.

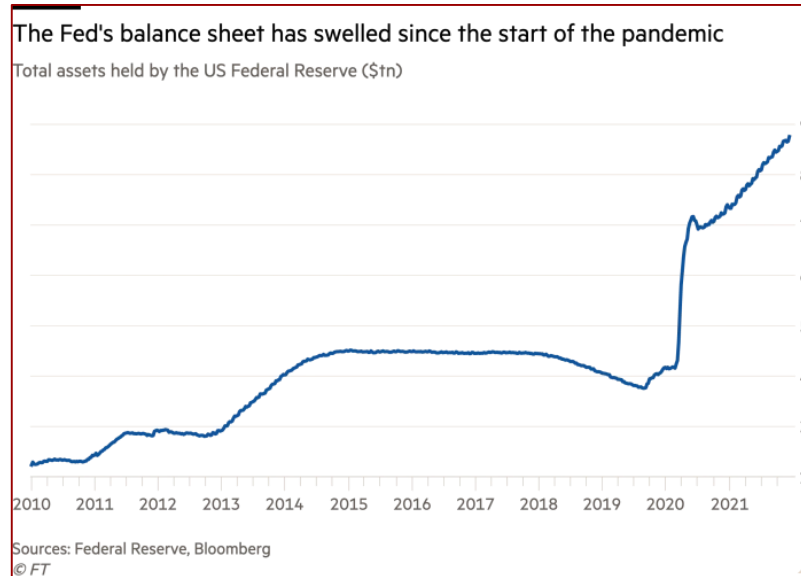
Çin Yavaşlarsa & Resesyon & FED

- ❑ Sıfır COVID-19 politikasından vazgeçmeyen Çin'de hem Evergrande gibi konut devlerinin yaşadığı sorunlar hem de enerji darboğazları üçüncü çeyrekte ekonomik büyümeyi yüzde 0,8'e kadar düşürdü.
- ❑ 2022'de enerji darboğazında bir nebze hafifleme olsa bile yeni Omicron karantinalarının talebi yavaşlatabileceği, finansman koşullarının zorlaşabileceği ve Çin ekonomisinin yüzde 25'ini oluşturan inşaat sektörünün daha da hız kesmesine yol açabileceği belirtiliyor.
- ❑ Bloomberg Economics'in baz senaryosunda Çin için öngörülen 2022 büyümesi yüzde 5,7. Ancak bu büyümenin yüzde 3'e düşmesi durumunda dünyanın en büyük emtia tüketicisi Çin'den küresel ekonomiye şok dalgalarının yayılması mümkün.
- ❑ Çin'in beklentilerin de üzerinde sert bir şekilde yavaşlaması analize göre 2015 yılında Çin hisselerinde yaşanan çöküş sırasında olduğu gibi Fed'in sıkılaştırma planlarını bile geciktirebilir.

Mali Sıkılaşma, Biden'ın Altyapı Paketi...

- ❑ Pandemide kesenin ağzını ağan hkmetler mali bilançolarını düzeltebilmek için 2022'de kesenin ağzını kısmak ve kemer sıkmak zorunda kalacak.
- ❑ İsviçre merkezli yatırım bankası UBS, kamu harcamalarında atılacak geri adımın toplam büyüklüğünün küresel GSYH'nin yüzde 2,5'ine denk gelmesini öngörüyor - bu da 2008 krizi sonrası alınan kemer sıkma önlemlerinin yaklaşık beş katına denk geliyor.
- ❑ Mali sıkılaşma konusunda Japonya ve Çin gibi istisnalar var. ABD'de de ise Joe Biden'ın 2 trilyon dolara yakın sosyal harcama paketlerine Demokrat senatörlerden bile itirazlar geliyor.

Piyasalara Yönelik Beklentiler- Kriptopara

- ❑ Bitcoin ve kripto para birimleri, son on yılda çoğaldıktan sonra, son yıllarda 2 trilyon dolarlık devasa bir pazara ulaştı. Kripto para piyasalarındaki volatilite devam ederken yılın sonuna doğru uzmanlar önemli tahminlerde bulundu.
- ❑ Cornell Üniversitesi'nde uluslararası ticaret politikası kıdemli profesörü Eswar Prasad bu ay CNBC'ye verdiği demeçte, "Bitcoin'i sevmeyebilirsiniz, ancak sonuçta hepimize doğrudan veya dolaylı olarak fayda sağlayabilecek bir devrim başlattı" dedi.
- ❑ Kripto borsası Kraken'in CEO'su Jesse Powell, kripto paralara ilişkin ana akım farkındalığın oluşması ve düzenleyicilerin harekete geçme sinyalleri vermesi nedeniyle 2022'nin Bitcoin için daha iyi bir yıl olabileceği görüşünde. Powell daha önceden de Bitcoin 40 bin doların altına düşerse satın alırım açıklaması yapmıştı.

Piyasalara Yönelik Beklentiler- Altın

- ❑ Altın, enflasyon kadar jeopolitik risklerden de çok beslenen bir yatırım aracı.
- ❑ Altının 2022 yılı görünümü için stratejistlerin görüşleri:
- ❑ Covid-19'dan kaynaklanan ekonomik darbe de dahil olmak üzere belirsizliklerden endişe duydukları için, insanlar alabilecekleri her türlü düşüşü satın alıyorlar ve 1.800 dolar seviyesi altın için önemli bir pivot noktası olmaya devam ediyor.
- ❑ Enflasyon beklentileri inatla yükselirken, nominal faizler baskı altında kalırsa, değerli metal 2022'de yeni seviyeler yakalayabilir.
- ❑ Altın yatırımcılarının, 1.800 doların üzerindeki rallilerde son zamanlardaki hızlı geri çekilmelerin gösterdiği gibi, herhangi bir tür kayba tahammülleri yok ve mevcut menzile bağlı trade'den çıkmak için momentumu bulunmuyor.

Borsa ve TL arasındaki ilişki negatife döndü

- ❑ Borsa İstanbul ve Türk lirası arasındaki 30 günlük korelasyon yılın son çeyreğinde 3 yılın ardından ilk defa tersine döndü. Kur korumalı vadeli TL mevduatının açıklanması Türk lirasını desteklerken borsadaki düşüş devam etti.
- ❑ Ekim ve Kasım ayında Türk lirası dolar karşısında değer kaybederken Borsa İstanbul ise 6 Ekim'den 16 Aralık'a kadar yüzde 60'tan fazla yükseliş kaydetmişti.
- ❑ BIST 100 Endeksi 16 Aralık'taki zirvesinden yüzde 20'den fazla gerilerken hafta başından bu yana yüzde 13 civarında düşüşle son 5 yıldaki en büyük haftalık kaybına doğru ilerliyor.

Finansal Enstrümanlar İle Desteklenen Yeni Ekonomi Paketi

- ❑ Yeni Ekonomi Paketi, düşük faiz ile yüksek üretim, istihdam ve yatırım anlayışına dayalı bir biçimde lanse edildi.
- ❑ Ancak Türkiye'nin uzun yıllar adeta içselleştirmiş olduğu pozitif reel faiz vererek, büyüme modeli normlarına aykırı şekilde gerçekleşen politika faizi düşüşü gerek iş dünyası temsilcilerinin belirli bir kanadı; gerekse de yurtdışı basın tarafında önemli bir eleştiri konusu olmuştur.
- ❑ Bu algının etkisi ile dezenformasyon bombardımanına maruz kalan hane halkı kesimlerinde ciddi bir kaygı ve yoğun döviz talebinin oluşmasına neden oldu.
- ❑ Kurlar öylesine yükseldi ki psikolojik sınır bile belirsizleşmiş oldu!
- ❑ İşte bu acil gidişata dur demek adına devlet, önemli bir finansal enstrümanı devreye aldı, Kur Korunmalı TL Mevduat: <https://www.paraborsa.net/i/dolarizasyona-akilci-hamle/>

	Kur Korunmalı TL Mevduat	Döviz tevdiat hesaplarından TL Mevduata Dönüşe Destek
Vade	3,6,9,12 ay	3,6,12 ay
Hesaba Konu Para	ABD Doları, Euro, İngiliz Sterlini	ABD Doları, Euro, İngiliz Sterlini
Kişi	Yurt içinde yerleşik gerçek kişiler	Yurt içinde yerleşik gerçek kişiler
Getiri	Vade sonu faiz ve kur değişiminden yüksek olan ödenir. Asgari faiz oranı haftalık repo faizi, azami faiz oranı repo faizinin en fazla 3 puan üzerinde olabilecektir.	Vade sonu faiz/kar payı ile kur değişiminden yüksek olan ödenir
Vade Bozulursa	Vade öncesi para çekiminde destekten fayda sağlanmaz. Hesabın açıldığı ve kapandığı tarihlerdeki kurun düşük olanına göre hesap bakiyesi güncellenir (Birden fazla kez bu hesaptan faydalanılabilir, alt/üst limit yok).	Vade öncesi para çekiminde destekten fayda sağlanmaz. Hesabın açıldığı ve kapandığı tarihlerdeki kurun düşük olanına göre hesap bakiyesi güncellenir.
Karşı Taraf	Hazine Maliye Bakanlığı	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

Not: Katılım bankalarının dahil olması için HMB çalışma yapmaktadır, TCMB desteğinde katılım bankaları dahildir.

Kaynak : HMB, TCMB, Bloomberg HT Araştırma

Finansal Enstrümanlar İle Desteklenen Yeni Ekonomi Paketi

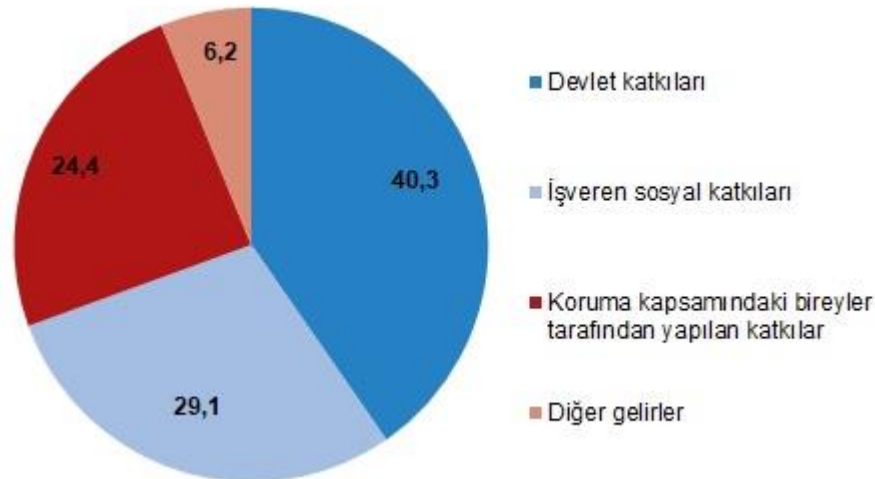
- ❑ Yukarıda değindiğim enstrüman gerçek kişilerin devlete güvenini tesis etmekte son derece önemlidir.
- ❑ Finansal ürünlerde bir diğer yeniliğin hanehalkı için altında,
- ❑ Diğerinin ise TCMB'nin ithalatçı ve ihracatçıya yönelik forward ya da NDF (ileriye dönük kur fiyatı verilmesi) uygulamasına geçişi ve
- ❑ Bankaların kredi ürünlerine proje kredilerinin eklenmesi olarak sayılabilir.
- ❑ TCMB rezervlerine yönelik ise TCMB Başkanı Şahap Kavcıoğlu, kurun çok hızlı aşağı inmesi durumunda TCMB'nin Döviz alımlarına başlayabileceğini söyledi.
- ❑ Finansal enstrümanlarla desteklenen ve özellikle devletin hem hane halkı hem de reel kesime öngörülebilirlik adına bedava opsiyon satın alma olanağının verilmesi yeni ekonomik programın hedeflerine ulaşmasını kolaylaştıracak mıdır? Zamanla göreceğiz...
- ❑ Yabancı basından Financial Times ise TL'nin değer kazanması karşısında yaptığı son haberlerden birinde Türk halkının Erdoğan Doları'na (KKTTL Mevduata verdikleri isim) karşı temkinli yaklaştığını, son dönemlerde NYTimes'ın «insanlar konuşmaya korkuyor» ...haberinden sonra daha önce isim vererek verdiği yorumları bu defa isim vermekten kaçınan tavrı ile ifade ederek, gerçek dolar varken Erdoğan dolarını neden satın alalım biçiminde yorum ve ifadelerin yer almakta olduğunu görüyoruz.

Haftadan Kalanlar

- ❑ Türk aşısı Türkovac, acil kullanım onayı aldı.
- ❑ New York Times Omicron'dan ilk verileri paylaştı. New York Times'ın haberine göre, iki kıtadaki üç ayrı bilim insanı ekibi, Omicron vakalarının, koronavirüsün önceki türevlerine göre daha sık hastalığa yol açtığını ancak mevcut dalgalanmanın, hızla artan vaka yüklerine rağmen korkulduğu kadar büyük bir felaket olmayabileceğini söyledi.
- ❑ Hazine ve Maliye Bakanlığı, Kur Korumalı Mevduata ilişkin 9 maddelik uygulama esaslarını belirledi. Buna göre kur korumalı mevduatlarda bankalarca uygulanacak azami faiz oranı asgari faiz oranının en fazla 300 baz puan üstünde belirlenebilecek.
- ❑ Kur Korumalı TL Mevduat aracılığı ile 10 milyar TL tutarında mevduata geçiş olduğu bildirildi.
- ❑ Apple, kurdaki düşüşle birlikte telefon fiyatlarında indirim gitti.
- ❑ İstanbul Büyükşehir Belediyesi, elektronik bilet, taksi, taksi dolmuş ve minibüs ücretlerine yüzde 36, servis ücretlerine yüzde 27 zam yapıldı.
- ❑ Benzinde 41 kuruşluk, motorinde 40 kuruşluk ve LPG'de 1 Liralık indirimin ÖTV artışı dolayısı ile fiyatlara yansımada, daha önce eşel mobil sistemi ile kur artışlarına karşı fiyat artışları sübvansede edilmekte idi.

Sosyal Koruma İstatistikleri, 2020

- ❑ Sosyal koruma harcaması 2020 yılında %20,9 artış göstererek 655 milyar 599 milyon TL oldu. Bu harcamanın %98,5'ini 646 milyar 2 milyon TL ile sosyal koruma yardımları oluşturdu. Sosyal koruma yardımlarında ise en büyük harcama 300 milyar 902 milyon TL ile emekli/yaşlılara yapılan harcamalar oldu. Bunu 170 milyar 993 milyon TL ile hastalık/sağlık bakımı harcamaları takip etti.
- ❑ Sosyal koruma harcamalarının gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) içindeki payı 2020 yılında %13,0 oldu. Sosyal koruma yardımlarının GSYH içindeki payı ise %12,8 olarak gerçekleşti. Risk/ihtiyaç grupları bazında bakıldığında, emekli/yaşlılara yapılan harcamaların %6,0 ile en büyük paya sahip olduğu görüldü. Bunu, %3,4 ile hastalık/sağlık bakımı harcamaları ve %1,5 ile dul/yetim harcamaları takip etti.

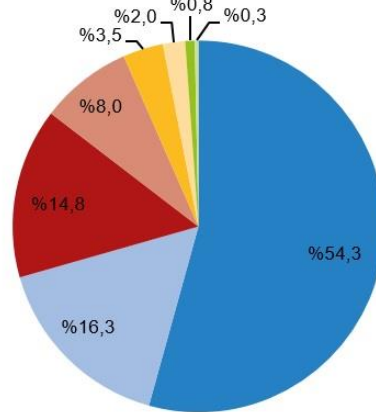

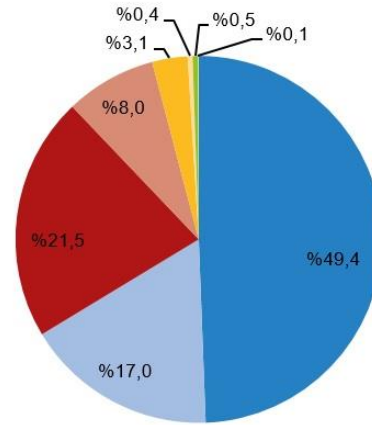
Motorlu Kara Taşıtları, Kasım 2021

- ❑ Kasım ayında 88 bin 743 adet taşıtın trafiğe kaydı yapıldı;
- ❑ Kasım ayında trafiğe kaydı yapılan taşıtların %49,4'ünü otomobil, %21,5'ini motosiklet, %17,0'ını kamyonet, %8,0'ını traktör, %3,1'ini kamyon, %0,5'ini otobüs, %0,4'ünü minibüs ve %0,1'ini özel amaçlı taşıtlar oluşturdu.
- ❑ Kasım ayında geçen yılın aynı ayına göre trafiğe kaydı yapılan taşıt sayısı motosiklette %55,5, kamyonunda %35,4, traktörde %18,0, kamyonette %3,0 artarken otomobilde %34,1, özel amaçlı taşıtlarda %23,0, minibüste %22,2 ve otobüste %20,2 azaldı.

Trafiğe kayıtlı taşıtların dağılımı, Kasım 2021

Trafiğe kaydı yapılan taşıtların dağılımı, Kasım 2021

■ Otomobil ■ Kamyonet ■ Motosiklet ■ Traktör ■ Kamyon ■ Minibüs ■ Otobüs ■ Özel amaçlı

Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2021

- ❑ Çocukların kullandıkları bilişim teknolojileri konusunda yürütülen "Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması", COVID-19 salgın etkisinin sürdüğü 29 Mart-21 Mayıs 2021 tarihleri arasında Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması kapsamında 6-15 yaş grubundaki çocuklara uygulanmıştır.
- ❑ İnternet kullanımı, 6-15 yaş grubundaki çocuklar için 2013 yılında %50,8 iken 2021 yılında %82,7 oldu. İnternet kullanımı cinsiyete göre incelendiğinde; 2013 yılında %53,7 olan erkek çocukların İnternet kullanım oranının 2021 yılında %83,9'a, 2013 yılında %47,8 olan kız çocuklarının İnternet kullanım oranının ise 2021 yılında %81,5'e yükseldiği görüldü.
- ❑ Düzenli İnternet kullanan 6-15 yaş grubundaki çocukların İnternet aracılığı ile yürüttüğü faaliyetlerde, çevrimiçi derse katılma %86,2 ile ilk sırayı alırken %83,6 ile ödev veya öğrenme amacıyla İnternete başvurma ikinci sırada yer aldı. Bunu, %66,1 ile oyun oynama veya oyun indirme, %61,0 ile paylaşım sitelerinden video izleme, %55,5 ile İnternet üzerinden sesli veya görüntülü arama yapma izledi. Çocukların İnternette en az yürüttüğü faaliyet ise %9,1 ile İnternet üzerinden alışveriş yapmak oldu.

